

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

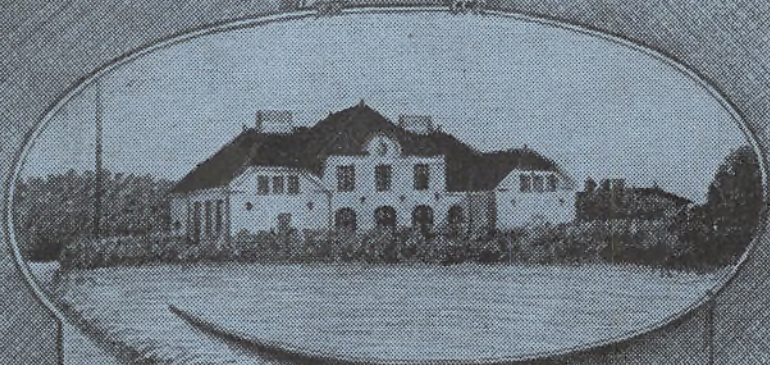
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MISSUMSKE

OOBØGER

NISSUMSKE ÅRBØGER

UDGIVET AF

NØRRE NISSUM SEMINARIUMS
ELEVFORENING

UNDER REDAKTION AF
K. MOISGÅRD (24)

1955

M. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
STRUER 1956

INDHOLD

ÅRET, DER SVANDT Af seminarieforstander <i>P. C. Gjelstrup</i>	3
TALE VED ELEVFEST Af seminarielærer <i>Tage Ringgaard</i>	13
EDERFUGLEN Af <i>Jul. Faurholt-Hansen</i> (24)	17
FOR FEMTEN KRONER Af <i>A. Chr. Lundgaard Christensen</i> (25)	19
OU EST LA FEMME Af <i>Andreas Madsen</i> (97)	21
BEDSTEFÅERS YWELAWTEN Af <i>Steffen Steffensen</i> (23)	25
MIN SIDEKAMMERAT Af <i>K. Moisgaard</i> (24)	27
HVORDAN EN NISSUM-STAT BLIVER TIL Af <i>J. Søndergaard Jacobsen</i> (06)	29
30'RNES 25 ÅRS STÆVNE Af <i>Marie E. Larsen</i> (30)	35
ÅRETS DIMITTENDER Ved <i>K. Moisgaard</i> (24)	37
DØDSFALD 1955 Ved <i>J. Søndergaard Jacobsen</i> (06)	40

ÅRET, DER SVANDT

Af seminarieforsander P. C. GJELSTRUP

1955 har været så rigt på store begivenheder, at det vil være naturligt at lægge særlig vægt på dem i denne beretning og til gengæld gøre det mere jævne, dagligdags arbejde nok så kort af. Jeg begynder derfor med

1. ÅRETS STORE MÆRKESAGER

Af dem er der ikke mindre end tre at berette om; det bliver for en del en fortsættelse fra 1954, men der kommer også noget helt nyt til.

Som den første af de tre store mærkesager nævner jeg *den nye seminarielovs ikrafttræden* med alt, hvad deraf er fulgt. Loven trådte i kraft 1. april, og virkningerne deraf har lige siden givet sig til kende i stigende tempo. Allererst faldt søgelyset på *optagelsesprøven*, og det faktisk to gange på en gang, nemlig overfor prøven 1955 og overfor tilrettelæggelsen af prøven 1956. Hvad det sidste angår, blev der sidst i marts 1955 oprettet et forkursus, hvilket også en række andre seminarier samtidig gjorde. Dette forkursus var beregnet på »manden fra ploven« og samlede sig især om de nye krav ved prøven (fysik, sprog og den udviklede matematik). Hver elev fik 24 ugentlige timer, og målet var at bringe deltagerne så vidt, at de kunne gøres færdige til prøve i løbet af forberedelsesåret 1955-56, hvor tillige en del realister stødte til. Dette forkursus viste sig at blive landets største; det var på 31 elever, og de gik på en enkelt undtagelse nær videre i forb.klassen efter sommerferien. Deres antal og kvalitet bekræfter, at Nr. Nissum fortsat har en opgave at røgte med at skaffe denne for folkeskolen så værdifulde type så gunstig adgang som muligt til læreruddannelsen under den nye lov, som ellers i sig selv må siges at være mere anlagt på realister og studenter.

Med hensyn til optagelsen 1955 lå forholdet en del anderledes. Også dette hold skulle prøves efter den ny lov, hvorefter fysik, eet

sprog og mere matematik hørte med, mens skrivning og håndgerning gik ud. Men lovens krav måtte nødvendigvis lempes, da denne årgang nok var inde under den nye lov, men ikke havde kunnet få nogen forkursusuddannelse; dertil blev loven vedtaget altfor sent. Der havde kun været det hidtidige forberedelsesår til rådighed, og selv om arbejdstempoet blev gjort hårdt, og klassen i sig selv var dygtig og energisk, er det indlysende, at uddannelsen måtte blive mangelfuld i forhold til kravene, og at disse derfor måtte stemmes ned. Vi kan dog sige, at vi trods de vanskelige arbejdsforhold fik to gode I klasser ud af det.

Der meldte sig også mange andre problemer vedrørende den nye lov, og mange timer er medgået såvel for lærerråd som bestyrelsen til at drøfte dem og tilrettelægge deres løsning. End mere kompliceret blev sagen derved, at man ikke blot skulle udvikle den nye uddannelse, men samtidig også afvikle den gamle, dvs. at seminariet indtil sommeren 1958 skulle arbejde med begge uddannelsesformer samtidig, en indviklet og besværlig opgave at løse. Naturligvis måtte dog hovedinteressen samle sig om det nye, der skulle komme, og her bør særlig *linjeuddannelsen* fremhæves. Da den skal i gang med II klasse 1956-57 og måtte forberedes længe før, har året 1955 fået sin gode part af denne forberedelse. Inden nytår var vi så vidt, at vi havde forslaget til linjerne for den første klasse under den nye ordning udarbejdet og ved en prøvetegning i klasserne havde sikret os, at der ville blive et passende antal elever på alle de påtænkte linjer; nu, mens disse linjer skrives, er ministeriets godkendelse af planen allerede givet. Der vil i henhold hertil blive oprettet følgende fem linjer for den kommende II klasse, således at timetallet for dens sidste tre år vil udgøre ialt 18, hvoraf de 14 er tænkt i III og IV klasse:

1. Matematik + fysik (vistnok med eftertrykket på det sidste).
2. Naturhistorie + geografi.
3. Tysk.
4. Engelsk.
5. Humanistisk linje (med to af de tre fag litteratur, kristendomskundskab og historie på skift; for den første årgangs vedkommende bliver det de to førstnævnte fag).

Ved siden af linjedelingen må også nævnes et andet område, hvor det nye er brændt på. Det er med hensyn til *praktikken*. Det ligger klart, at den praktiske uddannelse må startes tidligere end før, men det kan diskuteres, om starten bør være i I eller i II klasse. Efter megen overvejelse bestemte vi at prøve, hvordan det ville virke at begynde i I klasse for derefter at overspringe II klasse med dennes travle eksamensarbejde og derefter fortsætte i III og IV; det, man især ville erfare, var, hvor frugtbart det ville vise sig at være at bringe eleverne

i så tidlig kontakt som mulig med deres fremtidige virkeplads: børneskolen. Hvad stedet angår, ville der altid være udvej, selv om sognets to kommuneskoler allerede er tilstrækkeligt spændt for med praktik, og Lemvig skole også i forvejen har en part; den nye lov giver nemlig seminarierne fri bane ved at pålægge enhver skole, der modtager statstilskud, at lukke sig op for seminariepraktikken. Heldigvis har det dog ikke været nødvendigt for os at stå med loven i hånden, idet en henvendelse til den nye, moderne skole i Humlum blev modtaget med megen velvilje og forståelse, hvad seminariet bringer såvel skolekommissionen som førstelærer Viggo Jensen og hans medarbejdere den bedste tak for.

Endelig må også *lærerproblemet* ind i billedet, når det forløbne års arbejde med den nye lovs tilrettelæggelse skal skildres. Dette problem må efter sagens natur være meget vanskeligt; det går jo ud på: i en tid, da der i forvejen er lærermangel, at skaffe seminarierne over hele landet ikke blot mange flere, men også for en del mere specialuddannede lærerkræfter end før. Når dertil kommer seminariernes ofte noget afsides beliggenhed og hensynet til det enkelte seminariums særlige atmosfære, er det indlysende for enhver, at der på dette punkt kan blive bjærge at flytte, så meget mere, som det drejer sig om en meget stor udvidelse af seminariernes lærerstab; for Nr. Nissum vil det sige, at vi med 1 forb.klasse og 4 dublerede seminarieklasser mod tidligere ialt 5 klasser må regne med omkr. 18 hele lærerkræfter mod tidligere ca. det halve, og dertil vil komme forskellig timelærerhjælp. Vanskelighederne fik vi en forsmag på, da vi sidste år skulle finde en gymnastik- og dansklærer til nyoprettet stilling; trods omhyggelig avertering dukkede intet egnet emne frem, hvorfor seminariets lærere måtte dele de pågældende timer og derved blev yderligere overbelastet med overtimer. En stor trøst fik vi dog, da bagefter den rette mand blev fundet, blot at vi måtte hugge os igennem et år, mens vedkommende gennemgik årskursus på statens gymnastikkursus. Det drejer sig om kommunelærer Anton Kristensen, Ribe, som til 1. august 1956 vil være klar til at tage fat. Hvad der mere er gjort for at skaffe seminariet den nødvendige lærerkraft, hører 1956 til og skal ikke omtales her.

Efter ovenstående skildring af alt det nye, der bryder frem i undervisningen, fortsætter jeg nu med rammerne omkring alt dette, de forskellige *byggearbejder*. Jeg bruger med vilje flertal; for der er tale om en hel række byggeplaner. Den første etape var den store undervisningsbygning — vi kan jo kalde den *Studiegården* —, som sidste årsberetning fortalte nærmere om. Den var i store træk færdig inden udgangen af 1954, men fuldt i brug kom den dog først i løbet af det første kvartal af 1955. Den 17. marts, årsdagen for grundstensnedlæggelsen, blev bygningen indviet; det skete ved en større

festlighed, som de mange deltagere længe vil mindes. Selve indvielsen fandt sted i vestibulen med tilstødende lokaler i den nye bygning; den blev foretaget af bestyrelsens formand, provst Steffensen; tillige talte arkitekt Hempel og først. Gjelstrup + i stedet for ministeriets embedsmænd, der i sidste øjeblik havde måttet sende afbud, amtskolekonsulent Søborg. Særlig festligt var det, da elevrådets formand, J. Axelsen, overrakte bestyrelsen resultatet af den tidligere omtalte store bortlodning i form af et gavebrev på over 10.500 kr., som især skulle anvendes til montering af elevdagligstuen og desuden til udsmykning der og andetsteds i bygningen samt til støtte af orgelfonden. Hvad angår byggeudgiften, kan det meddeles, at den, når kurs- tab, inventar osv. medtages, er kommet til at ligge på ialt ca. 362.000 kr., og at staten har bidraget hertil med et 4 % lån på 195.000 kr., hvad vi er meget taknemmelige for.

Knapt var Studiegården færdig, før næste etape, *kollegiebyggeriet*, begyndte at tone frem over horisonten. I beretningen i fjor kunne jeg skrive, at der var »et lille håb« om at komme i gang dermed 1955. Lysstrøben var der endnu, da vi i februar var i Boligministeriet, hvor under dette byggeri sorterede, men strøben var kun ganske smal. Det blev derfor en glædelig dag, da Boligministeriet hen i august meddelte, at der nu var bevilget lån til kollegiebygningen i henhold til

Arkitekten afleverer

Indvielsestale ved provst Steffensen

Elevforeningens formand overrækker gavebrevet på 10 500 kr.

boligstøtteloven. Betingelsen var kun den, at byggeriet snarest blev sat i værk; i den følgende tid blev der derfor travlhed for arkitekt Hempel, civilingeniør Ambye og byggeudvalget med at gøre klar til øjeblikkelig start, så snart frk. Ellen Gadegård den 1. dec. rykkede ud af Villa Flora. Licitationen fandt sted i oktober og forløb tilfredsstillende, idet overslaget viste sig at holde. Et tidens tegn var den store tilstrømning til licitationen; festsalen var ved denne lejlighed så at sige fyldt med håndværkere, et vidnesbyrd om, at kårene på arbejdsmarkedet havde skiftet, så der nu var rift om et arbejde som dette, der jo også var temmelig omfattende: 48 elevværelser (til kv. elever) og 3 lærerlejligheder. Da 1. dec. oprandt, var allerede forskellige indledende arbejder udført, og nu faldt på få dage Villa Flora, hvorefter gravkøen tog fat på at udgrave grunden. Målet var at få bygningen færdig til brug ved skoleårets begyndelse 1956, i hvert fald for elevværelsernes vedkommende, og da alt vinterarbejde er lotteri, var det jo spændende, om det ville nås. Mens disse linjer skrives (i pinsen), er arbejdet så vidt trods streng vinter og truende strejke og lockout, at der er den bedste udsigt til at nå målet, idet bygningen om få dage vil være under tag.

Endelig er der det tredje projekt: *gymnastiksalene*. Også med dette er der arbejdet i det svundne år, og det går vist an at løfte fligen for 1956 så meget, så jeg røber, at Undervisningsministeriet for nylig har meddelt, at der er god udsigt til om få måneder at få dette sat

i gang, hvad faktisk vil være mere end ventet; det må siges at vise en interesse overfor seminariet fra myndighedernes side, som vi må skønne meget på. Lykkes nu også denne tredje etape, vil dermed ikke alene seminariets byggeønsker være løst, men langt den tungeste ende må dog vistnok siges at være klaret.

Jeg kommer nu til den tredje af de store mærkesager i året 1955: løsningen af *forstanderspørgsmålet*. I februar havde jeg indsendt min afskedsbegæring fra 1. nov. 1955 at regne, og den blev bevilget ved bestyrelsesmøde 17. marts. Ved samme møde besluttede bestyrelsen at indkalde ansøgninger gennem opslag i en række blade, og derved blev, som man på forhånd kunne vide, mange hjul sat i bevægelse; den følgende tid skulle komme til at vise, at det endog blev særdeles mange hjul. Som resultat af opslaget indkom elleve ansøgninger, deraf et forbavsende ringe antal, nemlig kun to, fra egentlige seminarielærere, hvortil kom to fra mangeårige timelærere. Bestyrelsen besluttede efter nøje overvejelse at samle sig om timelærer ved Tønder seminarium, sognepræst i Burkal E. Høgel; et vigtigt synspunkt i den forbindelse var ønsket om, i lighed med statens egen praksis, at få en mand ind udefra for derved at tilføre stedet frisk blod, og dette synspunkt kunne vel siges at få særlig vægt med henblik på, at den afgående forstander havde haft en så overordentlig lang funktionstid. Bestyrelsen søgte så Undervisningsministeriet om anerkendelse af pastor Høgel, vel vidende, at han ikke opfyldte lovens krav om som regel fem års fuld skoletjeneste, mens han dog til gengæld havde en lang seminariepraksis bag sig som timelærer. Ministeriets svar, som indløb i august, og den pressede debat, som derefter rejste sig, vil sikkert være i så frisk minde, at jeg ikke behøver at give en indgående skildring deraf, men kan nøjes med at nævne udgangen, således som den blev aftalt ved et møde i Undervisningsministeriet den 25. august, hvor undervisningsminister Jul. Bomholt førte forsædet og repræsentanter for embedsmænd og seminariebestyrelse samt undertegnede var til stede. Her frafaldt ministeren den tidligere henstilling om nyt opslag og foreslog i stedet, at jeg skulle fortsætte som forstander indtil aug. 1956, mens pastor Høgel skulle ansættes som lærer ved seminariet senest fra 1. nov., hvorefter forstanderanerkendelsen til foråret skulle tages op til endelig afgørelse. Da sagens afgørelse ved dette forslag i ret høj grad kom til at hænge på min person, havde jeg intet andet valg end at erklære mig rede, om det ønskedes, selv om det var imod mine personlige ønsker. Ministerens forslag kom derefter til udførelse på alle punkter. I efterårsferien flyttede jeg med min syge søster til Lemvig, således som tanken hele tiden havde været, og pr. 1. nov. rykkede familien Høgel ind på Borgen. Tilbage står nu kun det sidste, uskrevne punkt i augustaftalerne, anerkendelsen af seminarielærer Høgel som forstander, og den kan formentlig meget snart ventes.

Den nye bygning i brug

2. ÅRET I ØVRIGT

Om *undervisningen* er det væsentlige fortalt foran. Den er iøvrigt gået sin støtte gang og har rummet de sædvanlige krydderier ud over det daglige: lejrskolen i Brædstrup (II kl.), bibliotekskursus (III kl.), vikartjeneste for III kl., der sluttede til februar; en udvidelse af de skemafræ arbejdsdage ud over IV kl. til de andre klasser må også nævnes her.

Ang. *lærerne* er endnu at nævne, at lektor, frk. G. Hirth, Struer statsgymnasium, fra aug. 1955 overtog et specialehold i matematik i III klasse, og at lærer Koch igen er indvalgt i det rådgivende seminarieudvalg som privatseminarielærernes repræsentant. En lektorudveksling fandt sted i december, idet lærer Hejbøl og lektor Lundh, Göteborg, da byttede gårde.

Statsunderstøttelsen til eleverne udviser efterhånden store tal. Den beløb sig i skoleåret 1955-56 til følgende:

Seminarieklasserne	98.365 kr.
Forberedelsesklassen	16.800 kr.
Forkursus fra april 1955	5.640 kr.
<hr/>	
Ialt	120.805 kr.

M. h. t. forberedelsesklassen bør det noteres, at den har opnået en betydelig forbedring; tidligere er nemlig en fast sum på finansloven blevet fordelt mellem samtlige præparander, uanset deres antal. Nu er bevillingen bevægelig, idet der beregnes et bestemt beløb pr. elev,

og derved er bevillingen for vort vedkommende blevet op imod fordoblet. Som rimeligt er, når det ved den nye lovs behandling i Folketinget blev lovet at tænke særligt på »manden fra ploven«! Også fra anden side, således fra Gerickes legat og Dansk studiefond, er der blevet ydet vore elever støtte. Seminariets egne legater skal også anføres her:

Pastor Ad. L. Hansen og hustrus sølvbryllupslegat ...	2 port. à	76,20 kr.
Cand. Strøms mindelegat		90,00 kr.
Jubilæumslegatet af 1942	2 port. à	122,50 kr.
Købmand Har. Refsgårds mindelegat		280,00 kr.

M. h. t. skolens legater bør det tilføjes, at der, som adskillige vil vide, arbejdes på at tilføre de ældre af dem mere kapital, så prisstigningerne derved kan modvirkes. Der arbejdes ligeledes på 5. maj legatet, som stadig samler kapital for inden altfor længe at kunne blive ydedygtigt.

Elevtallet stiger indtil videre for hvert år, der går. Det skyldes dels klassedubleringerne, hvoraf der f. t. er to, dels oprettelsen af forkursus i forårsmånederne. 1. april 1955, da forkursusholdet var kommet, var tallet på sit maksimum, 243.

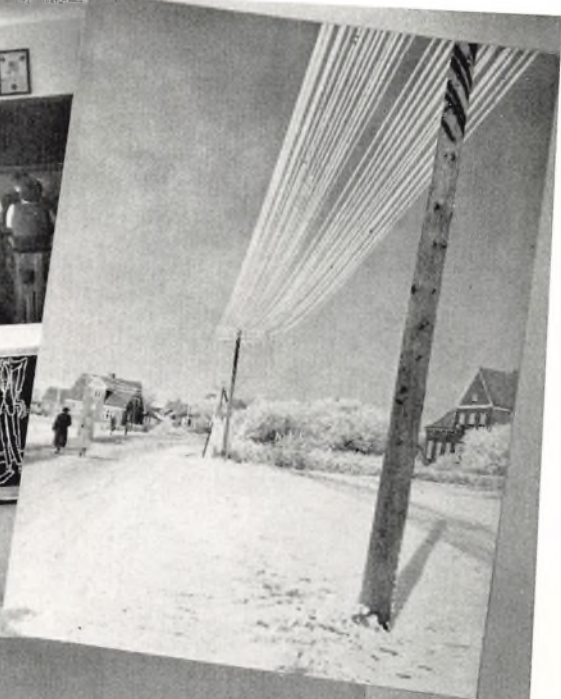
Dimissionen fandt sted 23. juni med følgende udfald: 1 ug÷, 6 mg+, 15 mg, 13 mg÷, ialt 35 dimittender, som på grund af lærermangelen var revet væk forinden.

En række fester er som sædvanlig afholdt. *Elevfesten* fandt sted 25. febr.; den blev efter traditionen båret, og båret fint, af III klasse med Malte Dalsgård som formand; programmets hovedpunkt var opførelsen af Kaj Munk: I brændingen. Også *sportsdagen* i september gik sin normale gang, hvorimod *julefesten* druknede i sne og derfor blev erstattet af en nytårsfest lige efter ferien, hvor pastor Høgel talte.

I marts foretog I klasse, ledsaget af hr. og fru Ringgård, en nordisk rejse; der var kommet indbydelse gennem rektor Benum, Bergen, en af mine gamle Tromsø-forbindelser, til at være sammen med hans elever i en hytte i Hardanger. Besøget blev en strålende oplevelse, hvad også gælder den store Schweizer-rejse, som III klasse under ledelse af lærer Koch, bistået af lærer Porup, foretog pr. bus ved skoleårets begyndelse.

En lang række *foredrag, koncerter, etc.* er blevet afholdt i årets løb, men pladsen tillader ikke at aftrykke listen derover. Et par eksempler får være nok: koncerter ved Victor Schiøler og Wandy Tvorek og foredrag ved Paul la Cour, dr. Johs. Sløk og magister Søren Sørensen.

Af *sommerstævner* på seminariet var der fire: årgangene 1915, 1920, 1930 og 1940. I september afholdtes Lemvigegnens nissumitstævne i Humlum skole; senere på måneden deltog vi i de nordjydske

Øverst til venstre: Praktikeksamen i Østre. Derunder: Sidste klassedag i IV.
Øverst til højre: På vej mod Korinth. Nederst: Forstanderhaven i sne

seminariets idrætsstævne i Ranum. I samme måned foregik også en festlig begivenhed på vor hjemlige sportsplads, et idrætsstævne for Lemvigegnens skoler, ved hvilken lejlighed sportspladsen var befolket af 5-600 børn.

Året bragte en forbedring af vore postforhold, idet seminariet tidligere kun var et indleveringssted, men nu blev en selvstændig *post-ekspedition*. Når dertil føjes, at vi stadig får bedre rutebilforbindelser til seminariet, vil man forstå, at seminariets såkaldte »afsides beliggenhed« betyder mindre og mindre, alt som tiden går. Dertil bidrager også de gode asfalterede veje, som sognerådet efterhånden skaffer beboerne.

Angående kontakten mellem de gamle elever og seminariet er to ting at nævne. Først udgivelsen af *den nye Nissumstat*, som overlærer Math. Christensen og lærer Søndergård har forestået. Det har været et kæmpearbejde, og det er blevet udført meget præcist og mønstergyldigt, så de to veteraner i Seminariets tjeneste, der så uegennyttigt har arbejdet med denne sag og har skabt en så smuk og nyttig bog, fortjener den største påskønnelse derfor. En tilsvarende tak skylder vi alle lærer St. Steffensen, der på så mange måder har givet sin indsats for det nissumske sammenhold, bl. a. som elevforeningens mangeårige formand. Vi hylder ham ved hans afgang og ser med tillid hans formandshverv overdraget til seminarielærer A. Koch.

Til sidst noterer jeg, at vi nu er nået så vidt med *orgelsagen*, at det nye orgel er blevet bestilt og kan ventes leveret i løbet af et årstid; det er overdraget orgelbygger Hemmersam, København, at bygge det, og dermed mener vi at ville få en af sagkundskaben anerkendt løsning til en overkommelig pris.

Som ovenstående beretning viser, har 1955 i sandhed været et bevæget år med så mange og store mærkesager. Nu gælder det så om, at alle bestræbelser, støttet af bøn, samler sig om at lede seminariet over i en fremtid med nye arbejdsvilkår under den gamle velsignelse. Det er der utvivlsomt også vilje til fra alle sider. At kunne slutte årsberetningen med en sådan sætning er en stor ting.

TALE VED ELEVFEEST

Af seminarielærer TAGE RINGGAARD

Ærede collegium!

Eftersom det i år af den høje komité er blevet mig tildelt den ære at være orator udi dette lærde societet, tøver jeg ikke med at takke for dette æreshverv, som jeg modtog mindre honoris causa — hvilket er for ærens skyld — end af raisons, såsom jeg her øjnede en angeneem lejlighed til at strække benene.

Manglen på sådan haver tilforn medført, at ihvorvel sindet ved festens afslutning var recreeret og opfyldt af skønne tanker, var — med permission — rumpen gemenligen øm.

Og undlader jeg ikke at benytte lejligheden til — ex auditorio — at bringe en tak for aftenens opførelse, som fortæner såvel admiration som æstime, hvilket gælder både acteurs, actricer, som de, der have ført en mere retireret om end lige så important tilværelse.

Det er sikkerligen ingen hemmelighed, at actreurne inden de deciderede sig for Jacob von Thybo, havde proberet et engelsk skuespil. Man fandt dog, at det ikke med succes kunne opføres på vort Theatro.

Pro primo vare der udi comedien så mange intriger, at man udi tanken blev fast forvirret. — Pro secundo — var den så fuld af vanskelige og højttvarende talemåder, som man ved første overhøring ej fattede. — Pro tertio — fordrede skuespillet så mange actreurer og actricer, at de ej på een gang kunne rummes bag scenen, hvi årsag fra- og tilgang måtte ske gennem et vindve, som til den ende blev holdt åben, hvilket ej kunne ske uden stor fare for actreurernes liv og lemmer.

Alt i alt — det er af god årsag, man haver decideret sig for den danske autors stykke.

Der haver ved visse lejligheder været disputeret om det betimelige i at lade disciplene foranstalte denne fest. Hvad som herimod kunne indvendes var, at herved mangan god lejlighed til at gøre god fremgang udi lærde studier forsældtes, ja, at disse rent forsømtes. At

diciplene rent forglemte, at den tid kommer, da visse skarpsindige censores blive beskikkede til at examinere unge menneskers liggende-fæ af visdom. Item at diciplene ved idelig nattevågen forsømte legemets conservation. Ja, at man måske måtte sige: *Oleum et operam perdidimus* — både tid og møje have vi kastet bort.

Nu findes der mange, der have meget skrupuleret over lærde studier, holdende for, at de samme ere ikke alene unyttige, men endogså skadelige for det menneskelige kjøen, såsom man derved gjøres ubequem til civile forretninger. Men de fare derudi groveligen vilde. Vel er det sandt, at studeringer ere ikke ganske tilstrækkelige til at forhverve nogen visdom eller forstand, men at dertil aldeles udføres naturlige sindets gaver, — og at studeringer ligeså lidet kunne gjøre et af naturen grov og tyk hovede menneskeklog som medicamenter kunne gjøre en død mand levende, — men deraf følger ikke, at de ere unyttige, — langt mindre, at de ere skadelige. Thi daglig erfarenhed lærer os, at hvor lærde studier og naturlige sindets gaver mødes udi et menneske, kan de sammen forrette store ting til zirater for sjælen.

Ligeledes er det af importance at have omsorg for legemets røgt. Legemet er sandelig andet end et simpelt federal, som nogle kalde det. Hvorudover det er dårligt og uforsvarligt at arbejde på dets for-dærvelse. — *Orandum est* — siger en vis mand — *ut sit mens sana in corpore sano*. Det er: Vi må bede om et sundt sind i et sundt legeme.

Alligevel vover jeg at proponere, at det er ej alene forsvarligt, men tillige tilrådeligt at lade diciplene probere. *Non scola, sed vita laboramus*: Vi arbejder ej for skolen, men for livet. Og man må medgive at diciplene gennem arbejdet med indstuderingen erhverver sig så mange kvaliteter, som de senere udi civile societeter have megen gavn af.

Fattes videre apologi, kan hertil føjes, at man må holde uskyldig lyst ligeså fornøden for sindet, som mad og drikke er for legemet. De fornuftigste lovgivere have været af sådanne tanker, — og ere de besynderligen at berømme, som have set til, at det som kaldes *dulce* er mænget med *utile*: det er, at lystighederne ere ikke alene uskyldige, men endogså sådanne, at en stad eller societet derved kan zires og undervises. Blandt sådanne lystigheder må regnes vor autors skuespil.

Hans figurer er outrerede karakterer, men erfarenheden viser, at uden slige outrerede karakterer, haver et skuespil ingen virkning. Vil man f. ex. sige om en gerrig, at han ikke æder sig mæt — eller andet deslige — så bliver karakteren ganske regelmæssig, men virkningen deraf vil blive, at tilskuerne derved enten ville gispe eller falde i søvn på skuepladsen.

Hvad kan være mere outreret end den beskrivelse, som Plautus gør over *Euclio*, nemlig, at når han gik til sengs for at sove, bandt

han en pose for sin mund, på det at hans ånde ikke skulle gå bort og spildes. Men hvad haver tillige mere diverteret end samme outrerede beskrivelse.

Erasmus Montanus, Jacob von Thybo, Herman von Bremen etc. ere alle outrerede typer. Fælles for dem er deres mangel på selvkundskab, på selverkendelse, fælles er deres storhed udi egen indbildning. De ere alle at anse som svage lemmer udi et societet, som selv behøve at indtage de bitre medicinske piller, som de tillave for deres medborgere.

Som sådanne svage lemmer udleveres de til vor latter, men og til vor belæring, idet vi bør ransage os selv, om der i vort sind ej findes spirer til slige slette kvaliteter, så vi i tide kan besinde os og stræbe efter at blive naturlige mennesker, eller med andre ord — fremfor skabilkenhoveder at blive rette filosofi.

En ægte philosophus er kjendelig af sin indvortes valeur og er som et guldstykke, der gaar fort uden stempel. — Den uægte er som en kobberpenge, der uden udvortes præg ingen gyldighed har. Han må betjene sig af udvortes tegn, som af et skilt, for at tilkjendegive, hvad han giver sig ud for at være, ret ligesom visse ubehændige skildrere have måttet sætte navne over de figurer, de have gjort, nemlig: et træ, en hund, en kat, etc., såsom man af figurerne i sig selv alene ikke har kunnet se, hvad det var. —

Det er derfor en vildfarelse at anse en mand for en ret philosopho, hvis filosofi består aleene udi snak, gebærder og usædvanlige klæder, et langt skjæg eller stridt hår — eller samme vel pudret og sat udi konstige pukler etc. — ja, om hvilken man alene kan sige: *Barbam video, sed philosophum non video*. Det er: Skjæget ser jeg vel, men vismanden ser jeg ikke.

Om en ret philosopho kan siges, at han snarere bør stræbe efter at være bedre end anderledes end den menige mand.

De rette kjendetegn på en ret philosopho er efter vor autor — 1) grundig lærdom, 2) herredom over sine affekter, 3) tækkelig omgængelse, 4) attrå til at forfremme sin næstes velfærd, 5) liden attrå efter verdslig og forgængelig ære 6) og fornøjelse med sin stand og vilkår, 7) ikke at foragte rigdom og penge, — ej heller at dyrke dem, 8) ringe tanker om sin egen person, 9) medlidenhed mod vildfarende, 10) omsorg for at bevare sit liv og sundhed, 11) item vindskibelighed i at efterforske sandhed, frimodighed i at prædike samme, kundskab om sig selv — og andre slige kvaliteter.

Om de to sidste kan siges: De groveste vildfarelser, verden er nedsunken udi, rejser sig af dovenhed, såsom de fleste mennesker forlade sig på, hvad andre anselige mænd for dem have afgjort.

Og ligesom man mærker, at når een udi et selskab bliver utidig og gisper, så gisper det hele lav med, så følge de fleste blindt vild-

farende vejledees fodspor og arbejde ikke mere på at udlede sandhed, men på at forsvare den mening, han eengang have antaget.

Item kan siges, at een, der ønsker at blive en vis mand, må som hovedstudium have dette: at kjende sig selv. — — Hvo, der ikke haver denne Socratis videnskab inde, haver kun slet studeret. Det er også det vanskeligste, thi som vor autor siger: Jeg kan sige, at der er intet, som jeg mere studerer på, og mindre begriber, end mig selv. — Eller som han lader løjtnanten i Erasmus Montanus sige: Det første bud udi philosophien er at kjende sig selv, og jo mere een forfremmes derudi, jo slettere tanker har han om sig selv, jo mere synes han, der står tilbage at lære.

Vor autors humor er uimodståelig; udi hans satire er salt og peber og alt, hvad som bider, men tillige læger. Vor autor forstod at more og tillige belære sin samtid, han forstår at more og belære os, og som humorist og moralist vil han have betydning udi kommende sekler.

Dixi. — Plaudite. — Det er udlagt: Jeg haver talt.
Nu må I klappe.

EDERFUGLEN

Af JUL. FAURHOLT-HANSEN (24)

Vi gik der ofte som drenge,
når gårdene tog sig en lur;
der vågnede vi som våren
sprængfærdige af natur.

Ustyrlige var vi aldrig
som drenge bag mur og hæk;
forundrede pilgrimme var vi
ved livets rindende bæk.

Til daglig derhjemme sled os
noget vi ikke forstod;
det rev som en arrig terrier
i fødder og hjerterod.

Derude blev sindet voksent,
vor viden enkel og hel;
Vi var i den vældige store
natur en uløselig del.

Græsset, det korte og stride,
bar vore fødders vægt
med den udholdenheds styrke,
der gror i en gammel slægt.

Hen over lyngen og tuerne
gik vi hver og en
søgende uden at ænse
træthed og sårede ben.

Omsider nåede vi stranden
og havet, hvor bølgerne går;
det var, som havde vi vandret
i mange, mange år.

Vort blik gled ud over havet
og derefter ind over land;
så bojede vi os og søgte
rav i det hvide sand.

De store stykker var sjældne
som guld i den fattiges hånd,
dog ligefuldt floj over stranden
vor søgende drengeånd.

Inde bag klitterne ruged
en ederfugl lunt og let
som lagt i et korsstingsmonster,
en grå, udflydende plet.

Påny hver forår lå den
usvigeligt samme sted,
feberhed og forsænket
i rugedagens fred.

Vi fulgte den nøje, vi drenge;
den drog med en mærkelig magt,
som var noget tungt og helligt
ind i vor verden lagt.

Stille stod vi omkring den,
vi mælte ikke et ord;
en bølge løb over stranden
underlig skæbnestor.

Til sidst den kendte os nøje,
som noget, der horte sig til;
det sås i dens blanke og sorte
øjnes vekslende spil.

Vi kom der siden, da havet
lå bunden af frostens greb
og vinteren hadsk i en pause
roligt sin klinge sleb.

Pjaltede skyer slæbte sig
lavt over kimingens rand,
en måge stod på en vrappind
og skreg over al forstand.

Hvad kendte vi drenge til kulde,
til gråmågeskrig fra en pind;
unge vi var og beskuende;
kulden var ikke trængt ind.

FOR FEMTEN KRONER

Af A. CHR. LUNDBAARD CHRISTENSEN (25)

(Eftertryk forbydes)

Det var dengang, der var tandpine til, tandpine ved nat, tandpine ved dag, og var der endelig blevet ro en stund, begyndte tandpinen igen, når det blev fuldmåne. Der var en gådefuld astronomisk forbindelse der, som gjorde, at man fulgte med i månekalenderen og bævede for de datoer med fuldmåne.

Så sad jeg da og sloges med sådan en ond tandpine en tidlig morgen i 1. sem. kort efter juleferien. Sloges er dog vel næppe ordet. Man fandt sig i det uundgåelige. Måneskiftet var jo ikke nemt at komme uden om. Men en slags trods begyndte at rejse sig. Der var jo da tandlæger til. Der boede en i Lemvig. Hvad om man gik ind til ham og lod ham tage et tag — et ordentligt tag — ja helst det hele — så fik man da fred. Men man havde jo før prøvet den tur — uden held. Som nu den gang i Århus, da man i fortvivlet mod spadserede fra Trøjborg ned i Borgporten, gik op ad trappen og nåede en hvid dør med et hvidt emaileret skilt: Dr. dent. ... og gik ned igen uden at stifte nærmere bekendtskab med vedkommende dr. dent.

Det var jo også et pekuniært spørgsmål, og hvad havde jeg af penge. 5 kr. Det fik man ikke mange tænder trukket ud for. — Men pinen var hård, og den ville vel sagtens blive ved. En seddel blev stukket hen til sidemanden Winther Jensen. »Kan du låne mig 10 kr.?« »Hvad til?« blev der spurgt. En kort skriftlig forklaring fulgte, og da formålet vel blev fundet acceptabelt, vandrede en tikroneseddel fra ham til mig, og så snart timen var forbi, spurgte jeg fri, sadlede apostlenes heste og gik til Lemvig, en lang vej at holde en fast beslutning fast på. Koldt var det, og tandpinen havde bevæget sig ned i en bølgedal, hvor det lod til, den ville blive. — Den var vel bange for, at det snart var ude med den og ville nu vise mig, at den ikke var så slem. — Men den slags gækkeri havde jeg været ude for før, og nu skulle det altså være forbi. — Det kunne jo også være rart nok, om

man kunne nå at glæde sig over fuldmånens skær uden at skulle frygte for tandpine. —

Jeg nåede tandlægens dør og fik trykket på knappen. En ung pige lukkede op og spurgte, hvad jeg ville. Jeg ville tale med tandlægen. Hun lod mig stå udenfor på trappen — det var vel ikke konsultations-tid — og kort efter kom tandlægen og spurgte, hvad jeg ville. »Jeg vil gerne have trukket tænder ud for 15 kr.,« sagde jeg. Han smilte: »Hvorfor for 15 kr.?« »For jeg har ikke flere penge,« sagde jeg. »Lad os nu se på det,« sagde han, og jeg kom ind. *Er der nogen værre stol at sætte sig i end en tandlægestol?* — Han kikkede mig i munden og spurgte, hvilke tænder jeg ville have ud. Jeg viste ham nogle, som jeg havde begrundet mistanke til, og han sagde, at jeg vel ville have lokal bedøvelse. »Nej,« sagde jeg, »ingen bedøvelse; det koster penge, og jeg vil have alle dem ud, jeg kan få for de 15 kr.«

Så tog han fat, og det *var* en drøj omgang. En af tænderne knuste han med tangen, så stumperne fløj rundt i munden, og da han med en pincet eller sådan noget fiskede rundt i hullet efter nogle rod-stumper, ramte han en nerve. Jeg sank dybt ned og ville gerne være sunket meget, meget dybere, og tandlægen sagde: »Oh!«

Jeg ved ikke, hvor mange han havde taget, da han sagde: »Nu må vi hellere holde op.« Med munden fuld af blod mumlede jeg: »Har jeg fået trukket ud for 15 kr.?« »Det er ikke for pengene,« sagde han, »men De kan ikke holde til mer.« Det kunne han heller ikke, for jeg har aldrig kendt mere medlidende og medfølelse tandlæge. Jeg viste ham to tænder i overmunden, som jeg var bange for ville skabe sig, og bad ham tage dem, men det nægtede han. Nu kunne det være nok for i dag, sagde han, så kunne jeg komme igen en anden gang. »Det varer flere år, inden jeg får mod til en sådan omgang,« sagde jeg, betalte og gik.

På vejen tilbage til seminariet sneede det stærkt, og jeg havde vejret imod mig. De to tænder, jeg havde bedt om at få ud, gjorde mig livet surt i de følgende 2½ år. Så blev de taget af den samme tandlæge.

OU EST LA FEMME

Af ANDREAS MADSEN (97)

Ved nissumstævnet i København 1955, fortalte seminarielærer Johs. Hejbøl interessant om seminarielivet i Nr. Nissum og om selve egnen.

Han delte spøgefuldt seminariets virketid i oldtid, nutid og fremtid, og da jeg så afgjort må høre til den første kategori, vil jeg dvæle lidt ved seminariets syn på elevernes stillingtagen til det begreb, der kaldes kvinden i samfundet og navnlig på et tidspunkt, hvor man arbejder for at få en eksamen; for mig var det nærmest et chock, da jeg hørte, at kvinder fik

adgang til også på dette seminarium at kunne færdes som naturlige mennesker. — Der hjemme i landsbyen var begrebet kvinde ikke noget særligt. Kvinden var et væsen, man snakkede med, skændtes med, men klogest var det dog at være nogenlunde venlig over for hende uden alt for meget kammerateri.

Min læsetid først på Staby, siden på Nr. Nissum var en ren kloster-tid, hvor kvinden holdtes og skulle holdes på afstand, hun var et generende, ja farligt element, der kun kunne virke hemmende; kun læse og atter læse.

Det gik også meget godt for mit vedkommende, selv om det stundom morede mig at se, hvorledes de unge piger på sommerhøjskolen mer eller mindre bly slog øjnene ned, blot man tog hatten af for dem, og det kan ikke nægtes, at der fløj mange stjålne blikke på kryds og tværs, når de to begreber mødtes hist og her, det er jo netop det mystisk forbudte, der kan gøre selv en naturlig omgangsform farlig. Men her tålte pastor Ad. L. Hansen ikke spøg. —

En elev i seminariets afgangsklasse var blevet, hvad vi den gang kaldte »skudt« i en køn højskolepige; han skrev et brev til hende om et »stævnemøde«, hvorover pigen blev så glad, at hun absolut måtte vise sin bedste veninde brevet, og denne veninde var som H. C. Ander-

sen ville sige »en rigtig veninde«, for hun gik til tops med brevet, og så blev der intet stævnemøde; men seminarieeleven blev bortvist fra seminariet til trods for, at han i afgangsklassen stod overfor sin eksamen og ellers var dygtig og vellidt.

Dette skabte en lidt dyster stemning, højskolepigerne fik intet smil, i hvert fald ikke de første fjorten dage. Vi, der boede på selve seminariet, var naturligvis under mere kontrol. Andre, der boede ude hos lærere eller beboere, havde det mere frit, og det hændte jo også, at de ligesom for eks. J. Andreassen fik foruden eksamen en kone med ud i livet; thi hvem trodser Amor, der løb mange varme blikke over gulvet i Nr. Nissum kirke, og de fleste af mine klassekammerater havde da også udfundet en lille landsbypige, der eventuelt skulle være deres degnekone engang, en af dem havde endda nappet pastor Hanssens selvste kvindelige sekretær; men ak! alt dette gik i stykker; thi da vi endelig kom ud i livets embedskamp, fandtes der jo kvinder, der nok kunne måle sig med skønhederne i Nr. Nissum. — Det var altså før seminariet gav adgang for kvinder; jeg har lidt svært ved efter mit anførte kendskab til Nissum-direktiver at opfatte, hvorledes seminarielivet nu former sig; naturligvis ligetil, kammeratligt og måske endda ret ligegyldigt.

Det vil derfor sikkert vække et smil, som det jo også skal, når jeg nu fortæller om et par heldigvis ret harmløse tilfælde, jeg kom ud for. —

Det er jo ikke altid ungersvenden, der ser på pigen; der er jo også raske piger, der ynder at ruske lidt op i en altfor seminaristisk læsehest, og sådanne raske piger kunne forekomme i de pensionater, hvor vi spiste vort hovedmåltid, middagen; jeg fik således tilsendt et brev fra en sådan, hvori der foruden navn og adresse kun var lagt et bogmærke: »Gud er kærlighed«. Da dette jo er en uomtvistelig sandhed, har jeg dette bogmærke endnu; men til pigen nævnede jeg ikke et ord om den ting.

På en eller anden måde havde jeg fået værelse ved siden af kandidat Nicolaj Strøm, og der boede jeg alle læseårene. Hver eneste arbejdsmorgen gennem alle årene faldt der tre kraftige slag på væggen: »Klokken er slagen seks«; og så måtte lille Andreas på benene; thi det ville jo være en frygtelig skam at »ligge« noget sådant overhørig. Det er sikkert ikke nødvendigt at bemærke, at når man boede sådan dør om dør med »Kandidaten«, så var man under hans fine og noble, men også strenge forsyn, der kunne ikke laves meget spræl på dette værelse; hvilket heller ikke var min agt, men alligevel.

Der kom »så møj en knøv« pige i pensionatet; køn var hun egentlig ikke; men hun var kvik og naturlig; betragtede seminarister som almindelige kammerater og gjorde middagen munter og næsten festlig, så hun blev betragtet med velvillie. Kom hun forbi vinduerne, når

en eller anden stod og trak »jamrende« toner ud af violinen, var hun ikke uvillig til at kaste et anerkendende eller opmuntrende øjekast ind til »spillekanten«.

Så en dag skete katastrofen: Hun havde et ærinde hos Kandidaten, og så syntes hun, at det var ganske naturligt at se indenom hos mig, sådan gjorde man jo derhjemme.

Altså første og sidste gang stod der en dame som gæst på mit værelse. Nå da! c. tre minutter efter bankede det på døren; Kandidaten træder ind og aflægger en unødvendig besked. »Av! jeg er vist gået forkert,« siger pigen så, og da jeg var af samme mening, forsvandt hun omgående. Umiddelbart efter træder Kandidaten atter ind. »Kan De selv klare den, Andreas Madsen,« var hans direkte spørgsmål, hvortil jeg vistnok svarede: »Det kan jeg let«; lidt betuttet over dette svar, blev der en lille stilhed; men så var han så heldig at få øje på »Adam Homo«, der lå på mit bord. »Se den bog plejer jeg at gennemgå i afgangsklassen; så De er nok kommet lidt uden for regulativet«. Derpå gik Kandidaten, og der var aldrig mere snak om den ting, vort gode naboskab bevarede gennem alle årene.

Samme pige var initiativrig; da hun forlod pladsen, meddelte hendes tidligere husbond spisegæsterne, at nu havde han atter selv overtaget kommandoen.

En tidlig morgen tog hun med postvognen deroppe ved landevejen. Hun havde ladet mig forstå, at det ville da være pænt, om jeg tog afsked med hende; det gjorde jeg også. — Vi mødte syv mand stærkt, og aldrig har jeg set noget så komisk forlegent, som når syv mer eller mindre beundrere skal bortforklare en rent tilfældig morgentur. Vi var der lige fra den mest sippede i afgangsklassen og ned gennem alle grader. —

Et par måneder efter sendte hun forlovelseskort til pensionatet. En ung mand i hjemegnen havde vovet pelsen.

Ja, det var et brudstykke af »oldtiden«s sæder og skikke. Nutiden tager vel mere lige til på sagerne. Skal man tilbringe sin eftertid ved et større skolevæsen, er det ingen skade til, at man kender lidt til væremåden og sindelaget hos de to køn, menneskene nu engang består af.

Fra Nr. Nissum kom jeg til den grundtvigske højborg Vejen ved Askov, og det varede lidt, inden jeg som i min hjemegn kom tilbage til den tanke, at kvinder er også en omgangskreds. Værre var det i den bjørnbakske ålborgegn. Når jeg der senere spurgte til mine gamle elever, fik jeg engang dette svar: »Else! hun har det da godt, hun er blevet en køn og dygtig pige, og så har hun en dejlig dreng!« »Er hun allerede gift?« »Nej! det er hun ikke; men det er med en stor gårdmands søn, så det beviser jo, hvor estimeret hun er, og at hun forstår at vælge sin omgangskreds«.

Hvordan Kandidaten har kunnet gå over til fællesarbejdsbegrebet, står mig ikke ganske klart; men han var jo absolut ikke usmidig.

Jeg har nogle gange opholdt mig ved udenlandske universiteter, og i den anledning skrev jeg en artikel i et blad.

Nogen tid efter fik jeg et brev fra Kandidaten:

»Ja! jeg har jo læst Deres artikel, må også sige, med nogen interesse; men jeg vil just ikke påstå, at den 'lider' af kristelig ydmyghed.«
Se, sådan skriver en lærer til en tidligere elev, som han trods alt særdeles godt kan lide.

Bortset fra »ydmygheden« håber jeg, fællesseminariet læser min beretning fra »oldtiden«, »ou est la femme«, med nogen interesse.

BEDSTEFÅERS YWELAWTEN

Af STEFFEN STEFFENSEN (23)

Æ daw goer o hæld, å de mørkes der uur,
æ frøst den hår tæjjent en blomst o mi ruur,
å de skumrer her innd i mi kammer.
Æi himmel er røe fræ æ sowel, der forswond,
å øwwer æ låå står æ fuldmoon så rund
å striiver æ karm mæ si flammer.

Der røjtes å pusles i låå å i ståld,
hwer fowl i æ haww gier sæ awten i wold,
å æ nepp er pot under æ vinger;
ja, no søger hjemad de usleste kryv,
men båg ve de hejle, så venle å dyv,
ka en høør, hurn æ kjærkklokk den ringer.

Hur ka er bevææg jen, næer ywel ringes ind;
der er møj, te der røer sæ her innd i æ sind,
å de kniiver si tanker å sammel.
Næer minder fræ tier, der gik, åk, så snæer,
goer sammel i jæt mæ di længsler, en håer,
så mærker en føst, en er gammel.

A hår set o mi awwtæjt i manne oer,
ilaw te di ynger hår slidt mæ æ goer,
— ja, a håer er så reele å råer.
Engang imelld da hår en hjulpen en grænd,
men mjæst håer a goen mæ æ baen ve æ håend
å vist dem de kjønn, a bløw wæer.

Vorhæer ska ha tak for sundhed å hjem
å æ baen, te der all er så godt kommen frem,
— a hår mærker, hwa rolld te de speller.

Men tit ka a længes for hjemmlow å fo,
å mjæst, næer a sejer en awten som no
å betragter Mari hinne beller.

— De knirker å klirrer der innd i æ stoww,
der treppes å hwiskes så gal, de er groww,
men a forstæer aller en ower.
No hører a, æ daer te æ bryggers bløw lind,
de ska jo nok vær æ kåål, der kom ind,
— å no tåer di plads ve æ bower.

Fræ æ nøggelhwol lyser så venle en skjaer,
di smoe står o vagt her uden mi daer,
de er slem nok, så lænng der ska ventes.
No trower a åsse, æ sopp bløw bor ind.
— En ywwblik, så ved a, æ daer blywwer lind,
— så æ er, te Bedste ska hentes.

No er di der! — Hør hurn den bette kan bank!
Di griiver mi hinder mæ ywen så blannk,
— jow, Bedste er gjøwwest ilywel!
— A takker Worhæær for så lykkelige koer
a hwa glee å velsignels, der bløw mæ beskoer,
— å forde de ijen mott blyw ywel!

MIN SIDEKAMMERAT

Af K. MOISGAARD (24)

Seminariets klokke ringer! Det er morgen, en septembermorgen med høj, klar luft. Omkring et halvt hundrede F-ere sidder denne første morgen i seminariets ærværdige »gule« og venter på den første af antagelig en række lærere, der vil hilse på os nye. Mange sidder stille, afventende; hist og her er der dæmpet samtale mellem et par, der allerede kender hinanden. De allerfleste ansigter er ganske unge, kun enkelte er over tyve; de allerfleste forventningsfulde, enkelte en kende benøvede, trykkede, en ganske enkelt overlegen og bedrevidende, måske for at skjule indre spænding.

Pladsen er taget godt med, ekstra borde sat ind, jo, der bliver »noget« at vælge imellem om et år. — Det følte ganske underligt, at jeg lille syttenårige skulle sidde alene ved et rummeligt formandsbord, når lokalet ellers var proppet.

Nu gik døren op — alles øjne rettedes mod den indtrædende, nogle rejste sig, for det var jo nok en lærer — men, nej! Den nyankomne så sig hurtigt søgende om, fandt den tomme plads ved bord nr. 3 ved væggen og stilede hen mod mig. Han blev min sidekammerat — og ven!

Han var godt tyve, middelhøj, harmonisk bygget (havde været garder-husar, fik jeg senere at vide) — jeg følte det som en ære at få en sådan sidekammerat. Når han denne morgen, hvor alle ellers var på pladserne i god tid, kunne tillade sig at komme præcist, skyldtes det antageligt, at han boede hos sin svoger, der var — og er — lærer på seminariet, hvorfor han var en kende mere sikker på klokken end de fleste af os andre. —

Så sled vi da bænken sammen, kom gennem optagelsesprøvens skærsild og fandt atter sammen i I., denne gang næstnederste bord i midten. Skønt han — som før nævnt — boede hos sin nære slægt — tog han aktivt og for os alle berigende del i klassens liv uden for timerne og det, skønt vi alle efterhånden vidste, der hvilede en skygge over hjemmet, han var optaget i. Når min tanke har dvælet ved mindet om min sidekammerat — og det har den ofte — står han for mig som selve begrebet sundhed og styrke.

Jonas Porup
død nytår 1923

— En morgen, sidst i april i I kl., kom han for sent til timen. Venskabeligt drillende hviskede jeg til ham: »Har du dynen med?« men hvor blev jeg flov over min ubetænksomme kådhed, da han hviskede tilbage: »Min søster døde i nat!« — Hvor var han alligevel stærk i sorgen!

— Ugedagen efter begravelsen, mens somren holdt sit indtog, tog han til undersøgelse, men ingen kunne tro, at denne kraftige unge kammerat kunne være syg. Derfor virkede det så overvældende, så knugende, da det rygtedes blandt os, at også han havde tuberkulose. Sanatoriet modtog ham omgående — det hastede! Hans plads på seminariet stod tom!

— Hen på sommeren besøgte vi ham, en anden kammerat og jeg. Vi kom brunede og sunde, ind i sanatoriets liggehal, ind til vor kammerat, der var mærket af den fremadskridende sygdom. En sætning fra denne dag har brændt sig ind i min erindring — og jeg vil værne om den —: »Hvor er det godt, jeg er frelst! Nu, jeg er syg, kunne jeg vist ikke samle mig om at blive det!«

— Tilbagerejse til seminariet efter juleferie i II kl. På Herning banegård hilser en kammerat mig med ordene: »Har du hørt, at vor ven er død!«

— Dagen efter — i hans barndomshjem i Bryrup — fik jeg lov at stå ved hans kiste — min sidekammerat, min ven! Men dagen blev for et ungt sind også et stærkt vidnesbyrd om livets sejr.

»Død, hvor er din sejr? Død, hvor er din brod?«

HVORDAN EN NISSUM-STAT BLIVER TIL

Af J. SØNDERGAARD JACOBSEN (06)

Når jeg skal følge redaktørens opfordring til at fortælle lidt om Nissum-Statens tilblivelse, vil jeg helst begynde med begyndelsen; for den i 1955 udkomne har jo en forgænger, hvis fremkomst nu synes at ligge tilbage i den fjerne fortid.

Hvornår og af hvem tanken om en sådan »Stat« først er fremsat, ved jeg ikke; men da jeg i foråret 1915, mens jeg var i København ved sikringsstyrken, traf Brændegaard (08), var sagen på tale. Brændegaard var på det tidspunkt redaktør af Dæmring, og han bad mig da om at skrive en artikel om det i bladet. Det gjorde jeg. Den fremkom i nummeret for 15/5 1915. Bogen var da nærmest tænkt som et jubilæumsskrift ved seminariets 25 års jubilæum 1917 og dimittendernes biografier som en underafdeling i samme. Redaktøren og sekretæren, Thorø (08), førte sagen frem flere gange i D., idet man mente, at »et sådant skrift vilde vække udelt interesse blandt alle dimittenderne fra Nr. Nissum«. Vi har desværre senere måttet indse det uholdbare i denne hypotese. En henvendelse til seminariets formand, provst Vibe-Petersen, gav dog det resultat, at der kunde nedsættes et udvalg, bestående af seminarieforstander Krogsøe og 4 tidligere elever. Dette udvalg måtte så lægge en plan, som kunde forelægges seminariets bestyrelse. Redaktøren foreslog som de 4 dimittender: J. M. Therkildsen (06), Chr. Thorø (08), Chr. Winther (12) og undertegnede, og da ingen gad gøre indsigelse, var vi dermed valgt.

Forstander Krogsøe sendte så i februar 16 indbydelse til udvalget til at møde i Nissum til en drøftelse af sagen. Trods den lange rejse midt i vinteren vovede jeg mig dog af sted. Kun Thorø var ikke kommen, han havde jo også endnu længere (Ledøje v. Ballerup). Fra bestyrelsen var mødt pastor Agger og Nørskov Lauritsen (96). Seminariets lærere var repræsenteret ved cand. Strøm. Her blev det

så drøftet, hvilket stof skriftet skulde indeholde, og hvorledes arbejdet skulde fordeles. Det blev da overdraget mig at redigere den biografiske del; men for at give foretagendet et officielt præg, skulde forstanderen indkalde stoffet. Et par måneder senere kom der i Dæmring et spørgeskema med 14 punkter, og dermed mente man, at sagen var i den rigtige gænge. Jo, tak! Vi var endnu ikke kendt med, hvor vanskeligt det er at få menneskenes børn til at svare på en sådan almindelig henvendelse. Desuden måtte vi dog kunne have regnet ud, at en publikation alene gennem Dæmring ikke var tilstrækkelig, selvom dette udmærkede blad dengang nåede til procentvis flere af dimittenderne end nu. Lidt efter nytår 1917 sendte forstanderen mig alt det indkomne; men da jeg fik det sorteret, så jeg til min skræk, at flere årgange manglede helt, og af andre var der kun enkelte besvarelser. Jeg satte da en ny henvendelse i bladet, men uden større resultat.

Da det nærmede sig jubilæumsfesten, der blev afholdt i pinseugen 1917, blev det klart, at der ikke vilde blive nogen bog færdig til den tid. Og da jeg efter festen talte med forstanderen, fik jeg at vide, at sagen på det nærmeste var opgivet. Festen havde givet et under-skud, der så nogenlunde svarede til det beløb, som bestyrelsen kunde have tænkt sig at anvende på skriftet. Det virkede jo noget nedslående oven på festrusen; men da jeg kom hjem og havde sundet mig lidt, udsendte jeg alligevel i sommerens løb spørgeskemaer til alle dem, der ikke hidtil havde svaret. Jeg fik da efterhånden en del samlet i kassen; men det var jo utilfredsstillende, når det så ud til, at der ikke nogensinde blev brug for stoffet, heller ikke de smukke billeder, som var sendt med besvarelserne, og som jeg af og til glædede mig ved at sidde og se på i ledige stunder.

Da det så viste sig, at alt håb var ude for et jubilæumsskrift, fik jeg den lyse idé at foreslå min gode ven Math. Christensen, at vi i fællesskab skulde udarbejde en Nissum-Stat og søge at få den udgivet. Han var straks interesseret, men foreslog, at vi først skulde forelægge sagen for seminariets bestyrelse og forespørge, om seminariet, hvis vi ikke kunde sælge hele oplaget, vilde overtage resten til fremstillingspris. Bestyrelsen så lyst på forholdene og mente, at det påtænkte oplag — 700 ekspl. — nok kunde blive solgt, så den gik med på spøgen, der senere skulde vise sig ikke at blive helt billig.

Vi gik straks i gang med arbejdet. Math. Christensen var nogle gange hos os i Egeslevmagle, bl. a. under en skolelukning i Kolding på grund af »Spansk syge«. Jeg blev straks imponeret af, hvilket praktisk greb han havde på et sådant arbejde, bl. a. med at få billederne gengivet i nogenlunde samme »hovedstørrelse«. De indsendte billeder varierede fra mikroskopiske amatør billeder til næsten legemsstørrelse. Ved et, som jeg syntes, sindrigt normeringssystem for for-

størrelser og formindskelser fik Math. Christensen dem til at tage sig nogenlunde ens ud i størrelse.

I planen for jubilæumsskriftet var der også regnet med en plads til seminariets historie, og da der ikke forelå en samlet fremstilling af denne, mente vi det rigtigst at få en sådan med i Nissum-Statens. Jeg skrev da til cand. Strøm og bad ham skrive historien. Der kom omgående svar: Ja, hvis jeg må låne Deres hoved nogle måneder! — Jeg måtte svare, at det egnede sig ikke til at låne ud, og desuden skete det af og til, at jeg selv havde brug for det. Jeg henvendte mig så til lærer Kirkegaard. Han gav straks et imødekommende svar; dog måtte han — for at få afhandlingen færdig indenfor en rimelig tid — betinge sig, at jeg foretog renskrivningen, og så gav han mig frie hænder til at rette i sprog og stil, hvor jeg fandt det hensigtsmæssigt. Arkene fulgte nu hurtigt efter hinanden, indtil der kom en afbrydelse ved lærer Gadegaards bratte død i februar 1919. Det gjorde så stærkt indtryk på Kirkegaard, at der gik flere uger, før han igen kunde optage dette arbejde.

Stoffet blev nu indleveret til bogtrykkeren, men endda havde det lange udsigter. I Dæmring for 15/7 19 måtte vi frem med en undskyldning for, at sagen trak i langdrag. Bogtrykkeren havde givet os 3 grunde: Indførelse af 8 timers arbejdsdag, vanskelighed med at fremskaffe typer og endelig sygdom blandt trykkeriets personale. Disse fremførte vi og tilføjede som en opmuntring til de ventende, at vi havde »begrundet håb« om, at bogen kunde foreligge omkring midten af august. Håbet var vel grundet på bogtrykkerens løfter; men det viste sig at være en svag grund. Bogen var først færdig ca. 1. december.

Fremstillingsprisen for de 700 ekspl. blev 6,50 kr. pr. stk., så vi mente ikke at kunne sætte udsalgsprisen mindre end til 6,85 kr. Vi var stadig så optimistiske, at vi mente, bestillingerne vilde strømme ind, så snart det rygtedes, at bogen var udkommen, og at vi snart vilde få udsolgt. Det gik ikke så overvældende — trods adskillige suk i Dæmring og annoncer i flere blade, så da der var gået et år eller lidt mere, så vi os nødsaget til — for at klare vekslerne hos bogtrykkeren — at minde seminariets bestyrelse om det givne løfte. Det blev også imødekommet, og vi slap ud af det økonomiske uføre. Beløbet, som seminariet måtte ud med, var vist o. 1500 kr. Nøjagtigt husker jeg ikke beløbet; jeg har ganske vist en stor pakke liggende med korrespondance ang. 1. Nissum-Stat; men jeg har af hensyn til læserne ikke turdet åbne den, for i så fald vilde visen blive for lang.

Det var så første del af historien. Imellem den og anden del var der dog et intermezzo, som lige bør nævnes. Da seminariet i 1932

skulde fejre sin 40 års fest, blev vi fra mange sider opfordret til at udarbejde en ny udgave af »Staten«. Vi havde begge på det tidspunkt fuldt op af arbejde, så vi vilde helst være fri; men hvis det var et almindeligt ønske, vilde vi dog ikke sige nej. Blevet klog af skade måtte vi dog sikre os et vist antal forudbestillinger. Der blev derfor sammen med indbydelsen til festen sendt meddelelse om planerne og et bestillingskort, som kunde tilbagesendes, hvis man var med på tanken og ønskede bogen. Der kom flere hundrede bestillinger, men dog ikke helt det antal, vi havde sat som minimum, så vi følte os løst fra forpligtelsen.

I de følgende år var der nogenlunde stille om sagen; men henimod århundredets midte blev opfordringerne til at tage fat på ny mere indtrængende. Jeg måtte dog først være sikker på, at Math. Christensen vilde være med igen. I en årrække skrev jeg til ham om det hvert år til jul, men fik aldrig noget svar på det, for vi skrev kun sammen denne ene gang om året, og da var det jo sådan, at vore breve krydsede hinanden. Math. Christensen havde altså sendt sit brev, før han modtog mit, og næste år var det glemt. På den måde kunde det jo have fortsat i mange år; men da jeg så i ferien 52 var i det sydlige Jylland, ringede jeg til Kolding for at få en afgørelse i sagen. Resultatet blev dog kun, at en telefondame meddelte, at 2044 svarede ikke. Jeg var da lige vidt; men så skete det mærkværdige, at nogle dage senere, 1. september, trådte Math. Christensen uventet ind i min stue. Han havde fået kørelighed med en, som skulde køre hertil med nye F-elever. Nu sad han så i saksen. Til at begynde med var han dog noget tilbageholdende; men efterhånden som dagen og aftenen gik, blev han mere og mere optaget af overslag, skitser og beregninger. Jeg mærkede straks, at han stadig havde det praktiske greb på tingene, som jeg kendte så godt fra vort tidligere samarbejde. Om aftenen blev planerne drøftet med forstander Gjelstrup. Det store spørgsmål var, om vi ligesom i 1. udgave kunde få bogen forsynet med billeder af de enkelte. Det vilde ganske vist blive besværligt nu, da der var tale om 3 gange så mange som sidst, at få fremskaffet alle disse billeder, men det vilde jo også i høj grad forøge bogens værdi. Vi måtte da til at forhandle med bogtrykkeren, og det viste sig da, at med billeder vilde bogen blive dobbelt så dyr som uden disse, og så var vi nogenlunde sikre på, at sagen ikke kunde gennemføres med billedudgaven.

Det trak imidlertid i langdrag, inden det hele kom rigtigt i gang. Et biluheld, jeg var ude for, og et derpå følgende længere sygeleje gjorde det ikke bedre. 10. marts 53 var forstanderen og lærerne her samlet for at drøfte de forskellige muligheder. Der skulde jo udsendes skema til hver enkelt dimittend. Det vilde koste mellem 200 og 300 kr. Det beløb var vi ikke så ivrige efter at lægge ud, hvis ikke

det hele blev til mere. Der blev da foreslået at søge »Hellasfonden« om penge til denne udgift. De blev os bevilget; og efter forskellige overvejelser og forhandlinger om skemaets udformning og arbejde med adresselister for de forskellige årgange blev skemaet endelig udsendt i august 53.

Vi havde aftalt, at hvis der ikke snart efter udsendelsen indkom mindst 500 bestillinger, vilde vi lade sagen falde, da den økonomiske risiko ellers vilde blive for stor. Officielt var grænsen sat ved 600, og prisen vilde så blive 14 kr. Hvis der kom 100 eller 200 bestillinger mere, vilde prisen blive nedsat med henholdsvis 1 og 2 kr. Der kom efterhånden ca. 630 bestillinger, så vi måtte altså holde prisen på de 14 kr. En havde gjort sin bestilling afhængig af, at prisen kun blev 12 kr. Ham kunde vi altså ikke betjene. Andre havde skrevet »muligvis«, »rimeligvis« eller »vil tænke over det«. Dem kunde vi jo ikke regne med. Derimod var der en, der skrev: »Ja, hvis den er det værd«. — I det tilfælde mente vi, at vi med god samvittighed kunde regne det for en bestilling. Vedkommende tog da også godt imod bogen, da den kom.

Hvor stor en procentdel af de udsendte skemaer der kom tilbage, har vi ikke nogen statistik over; men da vi skulde begynde arbejdet med udformningen, viste det sig i alt fald, at der var adskillige huller. Bearbejdningen af stoffet fra de indsendte skemaer var det ingen sag at overkomme, da vi først havde fundet en norm og var blevet enige om, hvad der skulde medtages. Ved et sådant arbejde må der selvsagt passes på, at der ikke skal komme kludder i de mange årstal og datoer; men trods det kan det alligevel gå galt, og det kan ærgre en ind til marv og ben, når man opdager, at en fejl er sluppet ind. I nogle tilfælde opdagedes dog også fejl i selvangivelserne, bl. a. havde 2 angivet deres vielsesår galt. Det vil jo dog høre til sjældenhederne, at den slags fejl er blevet opdaget. Som regel kunde vi jo kun give, hvad der blev os forelagt.

Langt større vanskeligheder voldte det dog at udfærdige biografierne for dem, vi ikke havde noget skema fra, hvad enten det gjaldt afdøde eller dem, der ikke havde svaret på vor henvendelse. Hos adskillige prøvede vi med en ny henvendelse, og det gav i mange tilfælde resultat, så det burde vi nok have benyttet endnu mere; men de oplevelser, vi havde med forgæves henvendelser, gjorde os måske lidt for forsagte. Et middel havde vi dog, som gjorde, at vi sjældent stod helt hjælpeløse. Det var de Nissumske Aarbøger, som blev gennemløjet fra de første til de nyeste årgange. Det gav os mange oplysninger; men »Årets dagbog« er desværre langt fra fuldstændig. Navnlig har det i adskillige år været småt med efterretning om bryllupper, så der har vi tit stået hjælpeløse og ærgret os over dem, der »ikke vilde være deres kone bekendt«, som vi udtrykte det over for

hinanden. Endelig må jeg frem for noget andet nævne den hjælp, vi fik fra kammeraterne. Allerede da vi modtog skemaerne, fulgte der mange breve med, hvori man udtrykte glæde over, at sagen var kommen i gang, og tilbød hjælp, hvis det blev nødvendigt; og det blev det i adskillige tilfælde, og den hjælpsomhed, vi der mødte, var af stor værdi. Det gav arbejdsmod og vil fremdeles stå for os som et smukt udslag af det nissumske fællesskab.

Angående de afdøde voldte det i mange tilfælde vanskelighed at få fastslået dato og år for dødsfaldet. Her var der et område, hvor kammeraternes hjælp ofte svigtede. De kunde fortælle, at det var »nogle år siden« eller de kunde angive et omtrentligt år. Der måtte da skrives til slægtinge eller til eftermanden i embedet. Eller velvillige hjælpere fandt gravstedet på kirkegården og gav os derefter de rigtige oplysninger. Men — trods al den hjælp vi fik, er der jo alligevel mangler, men forhåbentlig ikke flere, end i andre værker af tilsvarende art.

Så gik manuskriptet til trykkeriet. Endnu manglede dog omslaget, som vi gerne vilde have rigtig smukt. Det giver jo det første indtryk. Seminarielærer Chr. M. Christensen lovede da at lave en akvarel med motiv fra seminariebyen. Jeg havde oprindeligt tænkt mig et motiv, hvor man så mere af det gamle; men C. fandt det fra gården bag Den røde bygning og med et hjørne af den gl. højskole mest egnet, og da jeg så resultatet, måtte jeg give ham ret. Når mange senere har takket for »den smukke bog«, er det sikkert omslagsbilledet, der hentydes til.

Ja, så gik vi i spænding for at se resultatet. Det var en glæde, da jeg 3. oktober hentede det første læs hos bogtrykkeren, og en glæde at dele ud. De følgende dage blev så de bestilte eksemplarer sendt. På de indbetalingskort, som indløb i tiden efter, udtalte mange deres tak og glæde over bogen. Nogle fremførte også — delvis berettiget — kritik, som jeg dog ikke her skal gentage. Det hører jo heller ikke med til tilblivelseshistorien.

Sidst vil jeg give min tilslutning til det håb, som P. A. Andersen (27) så forjættende giver udtryk for i sin anmeldelse i »Folkeskolen«: at restoplaget snart måtte blive solgt. — Og til allersidst udtale håbet om, at bogen — som udtrykt i forordet må være med til at styrke det nissumske fællesskab.

30'RNES 25 ÅRS STÆVNE

Af MARIE E. LARSEN (30)

Når man som 25 års jubilær kommer til gamle Hellas og træffer kammeraterne fra dengang, er det temmelig let at blive ung igen, ja, vi var vist endda enige om, at de fleste af os var blevet både yngre og kønnere siden sidst.

Et sådant stævnes forløb er vel i det store og hele ens år efter år, idet seminariet tager vel imod alle sine børn og sørger godt for deres forplejning i alle måder; og hvad der kan siges af godt og skønt om disse stævners betydning for kammeratskabet og for den enkelte og af lovprisning og taknemmelighed for stedet og for, hvad vi har fået der, har sikkert gang på gang fundet vej til årbogens spalter, og fra vort stævne vil vi slutte op om dem, der tid efter anden har formået at udtrykke disse tanker i tale og skrift.

Kun en lille flok på 13 var mødt op, deraf 7 med ægtefæller. De fleste ankom om aftenen d. 14., og hvad der satte et særligt stemningsfyldt præg på denne stille sommeraften var en fællestur til fjorden som gæster hos A. Koch og frue i deres sommerhus der. Vi følte påny, at i den nissumske natur spiller fjorden en fremtrædende rolle, særlig i forbindelse med dalene, som dog vist ikke er så tilgængelige for seminarieeleverne nu som i vor tid. Denne fjordaften, tæt samlede ved petroleumslampens skær i snak med kammerater, som man måske ikke havde set i mange år, står vist for os som noget af det bedste, vi oplevede.

Den næste dag oprandt med samme vidunderlige sommervej, som sidste år var så rig på. En rundgang på seminariet gjorde det klart for os, at her er sket store forandringer i de 25 år. Seminariet er ikke en stillestående skole, men lever stadig i trit med en udvikling, som stiller store krav til dets administration. Dog var der vist ingen, der misundte de nuværende elever; thi der er en særlig glans over det, som har været rammen om en lykkelig tid. En billedmontage over medbragte fotos, deraf nogle fra dengang, viste, at hverken vi eller tiden havde stået stille.

Om eftermiddagen gik turen vestpå til Thyborøn, og på hjemvejen var vi en stilfærdig rundtur på kirkegården.

Ved festmiddagen var vi sammen med forstander Gjelstrup, lærer Christensen og Søndergaard Jacobsen, samt vor kammerat og gode hjælp ved stævnet, A. Koch og frue. Der var kommet hilsener fra såvel gamle lærere som kammerater.

Den næste formiddag drog vi hver til sit med følelsen af, at tiden havde været godt udnyttet med at se og høre, spørge og fortælle og af noget af den forjættelse, der ligger i ordene: Med venner i lys vi tale.

»Spire« (30).

ÅRETS DIMITTENDER

Ved K. MOISGAARD (24)

1. *Svend Ajstrup*, f. 29/12 1933 i Ulstrup sogn, Ålborg amt; søn af første-lærer J. K. N. A., Vorupør. Hovedkarakter mg× (7,30). Præliminæreksamen. Ansat i Hasseris. Gift m. Lis Hjelt (53).

2. *Kjeld Alstrup*, f. 17/7 1933 i Bagsværd, Kbhvn.s amt; søn af arbm.d. C. T. A. Hovedkar mg÷ (6,39). Ansat i Aakirkeby.

3. *Jens Andreas Axelsen*, f. 15/1 1929 i Jetsmark, Hjørring amt; søn af (afdøde) murer N. P. A., Dalsager. Hovedkar. mg× (7,29). Ansat i Torslev pr. Skovsgaard. Gift m. Edith Marie Knudsen.

4. *Arne Christian Bjerregaard*, f. 17/2 1928 i Bedsted, Thisted amt; søn af boelsm. N. Bj., Bedsted. Hovedkar. mg (6,70). Ansat i Bovrup, Sønderjyll. Gift m. efternævnte Edith Vangsgaard J.

5. *Edith Vangsgaard Bjerregaard*, f. Jensen, f. 19/5 1931 i Villerslev, Thisted amt; datter af boelsm. J. P. J., Villerslev. Hovedkar. mg (6,78). Ansat i Bovrup. Gift m. førnævnte A. Chr. Bj.

6. *Egon Victor Bækgaard*, f. 14/2 1929 i Tanderupkær, Ringkøbing amt; søn af gdr. N. B., Tanderupkær. Hovedkar. ug÷ (7,61). Ansat i Sundby-Hvorup. Gift m. Ruth Alice Olesen (55).

7. *Gerda Christensen*, f. 9/5 1933 i Nr. Nissum, Rkb. amt; datter af sem-lærer Chr. M. Chr., Nissum Seminarieby. Hovedkar. mg× (7,30). Studenter-eksamen. Ansat i Vorup v. Randers.

8. *Willy Christensen*, f. 9/12 1932 i Simested, Viborg amt; søn af husm. C. P. Chr., Guldager, Simested. Hovedkar. mg (6,79). — Soldat.

9. *Bodil Christiansen*, f. 12/3 1934 i Vandborg, Rkb. amt; datter af gdr. D. Chr., Vandborg. Hovedkar. mg÷ (6,48). Ansat i Skagen. Gift m. Lars Busk Sørensen (53).

10. *Bent Lausten Davidsen*, f. 21/6 1932 i Haslev, Sorø amt; søn af høj-skoleforst. K. L. D., Horne. Hovedkar. mg (6,68). Studentereks. Ansat i Frederikshavn. Gift m. Elisabeth Hansen.

11. *Viggo Jensen Haar*, f. 23/3 1928 i Grindsted, Ribe amt; søn af husm. N. C. H., Grindsted. Hovedkar. mg÷ (6,59). Ansat i Jels, Sønderjylland. Gift m. Anna Gejl.

12. *Erling Habekost*, f. 15/1 1933 i Grindsted, Ribe amt; søn af slagteri-arb. M. H., Grindsted. Hovedkar. mg (6,88). Præliminæreks. Soldat.

13. *Kristine Olivarius Hansen*, f. 12/11 1927 i Humlum, Rkb. amt; datter af (afdøde) husm. H. O. H., Humlum. Hovedkar. mg (7,12). Ansat som ungdomssekretær i D. M. S. — Antaget til udsendelse.

14. *Carsten Kjelgaard Hestehave*, f. 19/10 1931 i Ansager, Ribe amt; søn af skrædderm. C. C. H., Ansager. Hovedkar. mg (6,67). Ansat i Sundby-Hvorup.

Forreste række: fru Edith Axelsen, Jens Axelsen, frk. Porup, sem.lærer H. J. Hansen, fru Hejbøl, sem.lærer Hejbøl, lærerinde frk. E. Larsen, sem.lærerinde frk. E. Jensen, sem.forst. Gjelstrup, sem.lærer Koch, fru Koch, fru Sorensen, forstelærer M. P. Sorensen, fru Moiswaard, forstelærer K. Moiswaard, fru Ringgaard, sem.lærer Ringgaard.

2. række: sem.lærer Christensen, fru Christensen, Bodil Christiansen, Gerda Christensen, Elly Larsen, Esther Pedersen, Adda Riis, Kristine Olivarius Hansen, Esther Møller, Else Koch, Dora Søgaard Nielsen, Else Krogh, Annelise Olander, Agnethe Bach Nielsen, fru Edith Bjerregaard, Arne Bjerregaard, lærerinde fru Elbech Hansen, lærer Elbech Hansen, fru Eriksen, sem.lærer Porup, sem.lærer Eriksen.

3. række: Ida Underbjerg Mikkelsen, Vald. Poulsen, Ruth Olesen, Egon Bækgaard, H. Møllebjerg, Orla Nedergaard, C. Hestehave, Sv. Aistrup, E. Habekost, A. C. Sorensen, Ove Ellebæk Poulsen, J. Møller Thomsen, O. Roesgaard, Erik Poulsen, Leo Vollesen, Bent Davidsen, V. Haar, Willy Christensen, Kjeld Alstrup, K. E. Bundgaard Jensen.

15. *Knud Erik Bundgaard Jensen*, f. 1/12 1932 i Nr. Nissum, Rkb. amt; søn af boelsm. L. B. J., Nissumby. Hovedkar. mg÷ (6.33). Ansat i Randers. Gift m. Tove Birk.
16. *Else Klinkby Koch*, f. 20/9 1933 i Aalborg; datter af sem.-lærer Alex. J. K., Nissum Seminarichy. Hovedkar. mg (7.04). Realeks. Ansat på Brædstrup realskole.
17. *Else Marie Krog*, f. 23/3 1930 i Billum, Ribe amt; datter af gdr. K. J. K., Billum. Hovedkar. mg÷ (6.58). Ansat i Grindsted.
18. *Elly Agnethe Larsen*, f. 17/5 1932 i Ø. Brønderslev. Hjørring amt; datter af husm. S. C. L., Kraghede. Ø. Brønderslev. Hovedkar. mg÷ (6.48). Ansat i Viborg.
19. *Ida Underbjerg Mikkelsen*, f. 16/5 1929 på Fuur, Viborg amt; datter af (afdøde) skomager C. M., Fuur. Hovedkar. mg÷ (6.45). Ansat i Lemvig. Gift m. Vald. Poulsen (55).
20. *Holger Mollebjerg*, f. 21/7 1927 i Vesterbølle, Viborg amt; søn af husm. K. J. R. M., Brobyværk. Hovedkar. mg÷ (6.48). Ansat i Nyhuse v. Hillerød.
21. *Esther Margrethe Møller*, f. 19/10 1928 i Lyngby, Randers amt; datter af entreprenør A. M. M., Trustrup. Hovedkar. mg÷ (6.35). Ansat i Vejby v. Grenaa.
22. *Orla Møller Nedergaard*, f. 2/10 1933 i Hirtshals, Hjørring amt; søn af vognm. P. C. N. N., Horne. Hovedkar. mg (6.67). Realeks. Soldat.
23. *Bertha Agnete Bach Nielsen*, f. 3/10 1928 i Vinkel, Viborg amt; datter af husm. N. N., Vinkel. Hovedkar. mg÷ (6.62). Ansat i Vejle.
24. *Dora Kirstine Sogaard Nielsen*, f. 5/4 1925 i Rær, Thisted amt; datter af boelsm. J. S. N., Sårup. Hovedkar. mg (6.96). Handelsskoleeks. Ansat i Ydby, Thy.
25. *Anna Elisabeth Olander*, f. 26/6 1930 i Hjerm, Rkb. amt; datter af hotelforpagter J. J. O., Hurup. Hovedkar. mg× (7.20). Realeks. Ansat i Vildbjerg.
26. *Ruth Alice Olesen*, f. 24/9 1932 i Sdr. Vium, Rkb. amt; datter af gdr. N. K. O., Sdr. Vium. Hovedkar. mg (7.14). Ansat i Sundby-Hvorup. Gift m. Egon Victor Bækgaard (55).
27. *Esther Agnete Pedersen*, f. 19/4 1931 i Uglev, Thisted amt; datter af fisker P. S. P., Tambohuse, Thy. Hovedkar. mg÷ (6.10). Ansat i Viborg.
28. *Erik Mogeltoft Poulsen*, f. 3/3 1934 i Nr. Nissum, Rkb. amt; søn af husm. J. K. P., Nr. Nissum. Hovedkar. mg (6.70). Realeks. Ansat i Vejle.
29. *Ove Ellebæk Poulsen*, f. 3/10 1930 i Ø. Assels, Mors; søn af (afdøde) gdr. S. C. P., Ø. Assels. Hovedkar. mg÷ (6.36). Realeks. Ansat på Alling-aabro realskole.
30. *Valdemar Poulsen*, f. 6/11 1929 i Thorsager, Randers amt; søn af boelsm. H. E. P., Thorsager. Hovedkar. mg (6.98). Ansat i Lemvig. Gift med Ida Underbjerg Mikkelsen (55).
31. *Adda Riis*, f. 18/10 1929 i Ydby, Thisted amt; datter af gdr. M. R., Ydby. Hovedkar. mg (6.94). Mellemskoleeks. Ansat i Vejle.
32. *Olaf Roesgaard*, f. 5/10 1933 i Tørring, Rkb. amt; søn af sognepræst P. A. A. R., Tørring. Hovedkar. mg× (7.26) Realeks. Ansat i Vejle. Soldat.
33. *Anders Christian Sørensen*, f. 11/6 1931 i Hjerm, Rkb. amt; søn af boelsm. S. A. S., Hjerm. Hovedkar. mg÷ (6.48). Soldat. Ansat i Lemvig fra 1. december 1956.
34. *Jørgen Møller Thomsen*, f. 7/5 1933 i Thorso, Viborg amt; søn af overpostbud Aa. Th., Langå. Hovedkar. mg (7.05). Realeks. Ansat i Hvam. Gift.
35. *Leo Johannes Vollesen*, f. 13/12 1932 på Jegindo, Thisted amt; søn af fisker A. C. P. V., Jegindo. Hovedkar. mg× (7.32). Ansat i Kastrup. Soldat. Gift m. Gerda Graversen (1 del 1955).

Dødsfald 1955

Ved J. SØNDERGAARD JACOBSEN (06)

- 02 Emil Bønsdorff, 17/1
- 03 Chr. Larsen
- 06 J. P. Sørensen, 4/3
- N. J. Nielsen, 15/3
- Chr. E. Rauff, 8/6
- 12 Dagny Nyhuus
- 14 Lars Thomsen, 17/7
- 18 Hans S. Kreilgaard, 8/8
- 24 Fru Elna Moeslund, 6/8
- 27 Georg Nielsen, 5/4
- H. Riis-Antonsen, 14/2
- 32 Jens Johs. Petersen, 25/3

1955

Hr. overlærer P Rønn Christensen
Hasseltoften 20
Hellerup 74